Σάρλοτ Μακ Κόναχι

Πηγή: ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ **Σελ.:** 79 **Ημερομηνία έκδοσης:** 11-04-2021

Αρθρογράφος: **Επιφάνεια:** 1135.53 cm² **Κυκλοφορία:** 55380

Θέματα: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Σάρλοτ Μακ Κόναχι

«Φύση και άνθρωπος είναι αλληλένδετα, δεν μπορούμε να επιζήσουμε στον πλανήτη μας αν δεν τον προστατέψουμε» τονίζει η Σάρλοτ Μακ Κόναχι

«Είμαστε ένα εντελώς εγωπαθές είδος»

Η αυστραλή συγγραφέας μιλάει στο «Βήμα» για την **κακοποίηση της Γης** από τον άνθρωπο αλλά και για την ελπίδα που τον συντηρεί εν μέσω της καταστροφής

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ **ΜΑΡΚΟ ΚΑΡΑΣΑΡΙΝΗ**

Μια γυναίκα προσπαθεί απεγνωσμένα να βρει τον δρόμο της προς την Ανταρκτική ακολουθώντας τα τελευταία αποδημητικά αρκτικά γλαρόνια σε έναν πλανήτη όπου η πλειονότητα των ζώων έχει ήδη εξαφανιστεί λόγω της κλιματικής υπερθέρμανσης. Στα πρόθυρα της δραματικά καθυστερημένης παγκόσμιας απαγόρευσης της αλιείας θα ταξιδέψει μαζί με το πλήρωμα ενός αλιευτικού αντιμετωπίζοντας τους δαίμονές της και ζητώντας την προσωπική λύτρωση. Το «Πριν χαθούν τα πουλιά» (εκδ. Μεταίχμιο), το πρώτο μυθιστόρημα ενηλίκων της αυστραλής συγγραφέως **Σάρλοτ Μακ Κόναχι** έπειτα από επτά βιβλία εφηβικής λογοτεχνίας, το οποίο επαινέθηκε ιδιαίτερα από την αγγλοσαξονική κριτική και μεταφράζεται ήδη σε 20 χώρες, είναι μια ελεγεία για την απώλεια και την καταστροφή της φύσης. Μιλήσαμε μαζί της για το κοντινό μέλλον, τη φθορά του κόσμου μας και την αναζήτηση της ελπίδας.

Το βιβλίο σας χαρακτηρίστηκε από πολλούς ως «κλιματική λογοτεχνία», ωστόσο αναρωτιέμαι αν ο όρος είναι δόκιμος. Στην εποχή της πλανητικής υπερθέρμανσης η λογοτεχνία δεν μπορεί παρά να αντανακλά την πραγματικότητα.

«Πράγματι, δεν είχα πρόθεση να γράψω ένα βιβλίο για την κλιματική αλλαγή. Ήθελα να γράψω μια ιστορία για την απώλεια μιας γυναίκας, το ταξίδι της προς τη λύτρωση και την επανασύνδεσή της με τη ζωή. Οσο περισσότερο διείσδυα όμως στο ζήτημα αντιλαμβανόμουν ότι δεν μπορεί κανείς να αγνοήσει τον καταστροφικό αντίκτυπο της ανθρώπινης δραστηριότητας στον φυσικό κόσμο. Ωθησα λοιπόν την αφήγησή μου στο κοντινό μέλλον. Με τους ρυθμούς που κινούμαστε πια δεν είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς έναν κόσμο χωρίς άγρια ζώα. Το "μέλλον" που περιγράφω μου φαίνεται πολύ σημερινό, πολύ τωρινό.

Η Φράνι, η πρωταγωνίστρια, υποφέρει από μια μεγάλη προσωπική απώλεια και αυτό ακριβώς το προσωπικό τραύμα θέλησα να μετασχηματίσω σε οδό αναγνώρισης μιας πολύ πιο εκτεταμένης, παγκόσμιας απώλειας. Η θλίψη της αντανακλάται στον κόσμο ολόγυρά της. Και η ταύτιση που νιώθει ο αναγνώστης μαζί της γίνεται αγωγός για τη συνειδητοποίηση της απώλειας που μας περιβάλλει.

Η κλιματική αλλαγή και η εξαφάνιση ολόκληρων ειδών αποτελούν μεταβολές γιγαντιαίες, ενίοτε λοιπόν είναι αναγκαίος αυτός ο μικρότερης κλίμακας, πιο ανθρώπινος τρόπος προσέγγισης, ώστε να τις αντιμετωπίσουμε συναισθηματικά».

Σε μια πρόταση του μυθιστορήματος μοιάζει να «δείχνετε» προς τον Χέρμαν Μέλβιλ. Σχετίζεται το δικό σας πλήρωμα με εκείνο του *Μόμπι Ντικ*;

«Είναι μια ερώτηση που μου γίνεται συχνά, αλλά οφείλω να ομολογήσω ότι δεν έχω διαβάσει τον *Μόμπι Ντικ*! Ομως το ταξίδι του δικού μου πληρώματος είναι όντως μια αρχετυπική ιστορία αναζήτησης και ο καπετάνιος του "Σαγκάνι" βασανίζεται από έναν σκοπό που αδυνατεί να εξηγήσει στους γύρω του, πηγάζει όμως από τα βάθη της ίδιας του της ψυχής.

Είναι μια αντανάκλαση του πόσο ανυποχώρητοι μπορούμε να γίνουμε σε όσα ζητάμε από τη ζωή μας χωρίς να δίνουμε σημασία στο κόστος για τον υπόλοιπο κόσμο. Γινόμαστε εμμονικοί και εγωκεντρικοί και γι' αυτό έχουμε υποβαθμίσει τόσο τον πλανήτη μας».

Η Φράνι χαρακτηρίζει το πλήρωμα του «Σαγκάνι» «μετανάστες της ξηράς». Ολοι όμως στο μυθιστόρημα, άνθρωποι και πτηνά, δεν είναι μετανάστες;

«Και περισσότερο από όλους η Φράνι. Ηθελα ο χαρακτήρας αυτός να αποτελεί αντανάκλαση των πουλιών που τόσο αγαπά, να είναι κι εκείνη αποδημητική. Γι' αυτήν, όπως και για εκείνα, η ζωή ταυτίζεται με την κίνηση. Δεν περιορίζεται από κοινωνικές αξίες και κανόνες, δεν την απασχολεί τόσο η καριέρα ή ο πλούτος όσο η απλή και ελεύθερη ζωή, κάτι που τη φέρνει πιο κοντά στα ζώα. Το "ζωώδες" αυτό στοιχείο του χαρακτήρα της την καθιστά ιδανική για τη διερεύνηση του ζητήματος της εξαφάνισης της άγριας πανίδας, την κρισιμότητα του οποίου πλέον αρχίζουμε όλοι να συνειδητοποιούμε».

Παρά το ότι στο βιβλίο σας η πλειονότητα των ζώων έχει εξαφανιστεί, η ανθρωπότητα μοιάζει να το αντιμετωπίζει χωρίς ένταση, ως άλλο ένα γεγονός της καθημερινότητας.

«Το βιβλίο μου είναι ένα κατηγορητήριο κατά της ανθρωπότητας. Είμαστε ένα εντελώς εγωπαθές είδος, η ζωή μας είναι μια τυφλή εφόρμηση προς τα εμπρός, χωρίς κανένα ενδιαφέρον για τον κόσμο ή για τη ζημιά που του προκαλούμε. Το χειρότερο όμως είναι ότι εκείνοι που κατέχουν την εξουσία έχουν αποφασίσει πως η εξαφάνιση των ειδών συνιστά μικρό τίμημα για την οικονομική μεγέθυνση και την απληστία τους. Η απάθειά τους με απωθεί και με εξοργίζει ταυτόχρονα.

Αποτελεί ειρωνεία μάλιστα ότι αδυνατούμε να αποδεχθούμε πως ο δρόμος αυτός δεν οδηγεί σε φοβερές συνέπειες μόνο τη φύση, αλλά και την ίδια την ανθρωπότητα. Φύση και άνθρωπος είναι αλληλένδετα, δεν μπορούμε να επιζήσουμε στον πλανήτη μας αν δεν τον προστατέψουμε. Οι περισσότεροι όμως από όσους κυβερνούν σήμερα δεν θα ζήσουν να δουν αυτό το μέλλον, θεωρούν ότι η αλλαγή δεν τους επηρεάζει και, επομένως, αδιαφορούν».

Εχει το μυθιστόρημά σας αναλογίες με το σήμερα; Η πανδημία είναι βέβαια διαφορετική καταστροφή, κι αυτή όμως σχετίζεται με τη διαχείριση του περιβάλλοντος.

«Οπωσδήποτε. Πανδημίες σαν τη σημερινή θα ξανάρθουν εξαιτίας του τρόπου με τον οποίο κακοποιούμε το περιβάλλον. Το ίδιο και οι φυσικές καταστροφές. Φέτος βιώνουμε μεγάλες πλημμύρες στην Αυστραλία, ενώ πέρυσι τέτοιον καιρό είχαμε τις χειρότερες πυρκαγιές που γνώρισε ποτέ η χώρα. Ο πλανήτης μας θα γίνεται όλο και λιγότερο κατοικήσιμος, αν δεν προβούμε σε δραστικές αλλαγές άμεσα».

Θα επηρεάσει η πανδημία τη λογοτεχνία;

«Προσωπικά, αμφιβάλλω αν θα γράψω ποτέ για την πανδημία. Την έζησα και δεν θέλω να την ξαναζήσω συγγραφικά. Για μένα η γραφή είναι η διερεύνηση της απόδρασης, μια ζωή που θα ήθελα να είχα ζήσει. Πολλοί όμως θα βρουν ανακούφιση γράφοντας για τον δικό τους πόνο, το δικό τους τραύμα ή διαβάζοντας για εμπειρίες και βιώματα άλλων από αυτό το παγκόσμιο γεγονός».

Η πρωταγωνίστριά σας δεν αναλώνεται από τη θλίψη της. Πού βρίσκει κάποιος ελπίδα εν μέσω μιας καταστροφής, προσωπικής ή παγκόσμιας;

«Στις μικρές στιγμές συμπόνιας που δείχνουμε ο ένας στον άλλον, στην αγάπη και στην τρυφερότητα, στη γενναιοδωρία του πνεύματος. Στη φύση, στο θαύμα ενός πουλιού που κελαηδάει έξω από το παράθυρό μας, ενός λουλουδιού που ανθίζει, μιας βουτιάς στον κρύο ωκεανό. Στο να βιώνουμε τέτοιες στιγμές μόνοι μας ή να τις μοιραζόμαστε με κάποιον που αγαπάμε, στο να αντλούμε από την ικανότητά μας για χαρά, για απλότητα, για ευγένεια – εκεί βρίσκεται η ελπίδα που μας συντηρεί».

CHARLOTTE McCONAGHY
Πριν χαθούν τα πουλιά
Μετάφραση Κλαίρη Παπαμιχαήλ. Εκδόσεις Μεταίχμιο, 2021, σελ. 392, τιμή 15,50 ευρώ

Με τους ρυθμούς που κινούμαστε πια δεν είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς έναν κόσμο χωρίς άγρια ζώα. Το «μέλλον» που περιγράφω μου φαίνεται πολύ σημερινό